
Manini, fill del botxí de Mataró - Creador de Hawaii

Autor:

Data de publicació: 23-10-2014

Francisco de Paula Marín Grassi (Mataró,[2] 25 de novembre de 1774 - Honolulu, 30 d'octubre de 1837) va ser un botànic i horticultor català[3], un home molt polifacètic que va arribar el 1793 a les illes Hawaii, on va romandre la resta de la seva vida, esdevenint molt influent en els inicis del Regne de Hawaii, per la seva amistat amb el rei Kamehameha. Sovint anomenat Manini, Marini o altres variants, es va convertir en confident del rei hawaià Kamehameha I. Marín va actuar com un home de tots els oficis, de vegades fins i tot actuant com a metge, probablement sense cap educació formal, i se li atribueix la introducció de molts productes agrícoles. [1]

Francisco de Paula Marín Grassi

Biografia

Naixement

(es) Francisco de Paula y Marín

25 novembre 1774

Jerez de la Frontera

Mort

30 octubre 1837 (62 anys)

Honolulu

Activitat

Ocupació

Metge i botànic

Signatura

Francisco de Paula Marín Grassi (Mataró,[2] 25 de novembre de 1774 - Honolulu, 30 d'octubre de 1837) va ser un botànic i horticultor català[3], un home molt polifacètic que va arribar el 1793 a les illes Hawaii, on va romandre la resta de la seva vida, esdevenint molt influent en els inicis del Regne de Hawaii, per la seva amistat amb el rei Kamehameha. Sovint anomenat Manini, Marini o altres variants, es va convertir en confident del rei hawaïà Kamehameha I. Marín va actuar com un home de tots els oficis, de vegades fins i tot actuant com a metge, probablement sense cap educació formal, i se li atribueix la introducció de molts productes agrícoles. [1]

El Hawaii modern creat pel fill del botxí de Mataró

Tot i que s'ha trobat una partida naixement de Francisco de Paula Marín i Grassi a Jerez de la Frontera. Aquest senyor pot no tenir res a veure Marín i Grassi català ja que li va confessar a l' "ambaixador de bona voluntat" del govern de França a Hawaii, que era català i fill del botxí de mataró. Jacques d'Aragó no era una persona qualsevol atès que era el germà del president de la república Francesa François Aragó, que havia donat el seu vist-i-plau a l'expedició de Freycinet que el va dur fins el Hawaii de Manini.

Jacques d'Aragó en el seu llibre Memoires d'un aveugle explica:

".. em vaig entrevistar amb el primer ministre del Rei Kamehameha i com que ell era català i jo rossellonès ens enteníem en la mateixa llengua, es podria dir que erem compatriotes.."

Li va explicar també que era fill del botxí de Mataró i que havia desertat de l'exèrcit espanyol.

Però podria ser que el botxí de Mataró fos de Jerez on va tenir a en Francisco el 1774 però que es traslladés a Mataró a fer de botxí quan el seu fill suficientment jove, nadó o amb pocs anys edat, perquè Manini aprengué un català nadiu i es sentís català el 1793 quan va arribar oficialment a Hawai. En aquests 19 anys, en Marín i Grassi podia parlar perfectament el català fins al punt que es considerava català, quan li vadir que era català a Jacques d'Aragó, tot i haver nascut presumiblement a Jerez.

Jacques d'Aragó parla als seus llibres sobre els miquelets i el govern francès de Catalunya (1804 i 1814), en època de Joseph Bonaparte, i dic francès perquè van considerar Catalunya formant part de França.

Monsarrat Avenue

A la foto es pot veure Monsarrat Avenue, que porta cap al volcà que Manini -com Colom amb l'illa Monserrat del Carib- va anomenar Monsarrat (avui Diamond Head) per la seva similitud amb la muntanya santa dels catalans. Tot i aquesta evidència per paral·lelisme amb Colom i amb tants colonitzadors que han batejat illes o muntanyes per similitud a, els historiadors americans, per a extirpar qualsevol influència hispànica de Hawai, diuen que l'avinguda està dedicada a M.Monsarrat un irlandès amic personal de Kamehameha II, però cal dir que aquest rei va enxampar a Monsarrat al llit amb la seva germana, el va sotmetre a un judici sumaríssim i el va "desterrar amb deshonor" fora de Hawai per 90 anys, així que aplicant el sentit comú, és impossible que es conservés el nom d'un "desterrat amb deshonor" com a nom de l'avinguda que l'honorava.

Ukulele català

•Al voltant del 1800 Manini (fill del botxí de Mataró) es converteix en l'home de confiança del rei Kamekameha,

•1832: Manini porta la canya de sucre, el raïm, la pinya i els "paniols" amb cavalls i els seus instruments de música des de Califòrnia

•1879 : Manuel Nunes, Augusto Dias and Jose de Espirito Santo (Madeira), arriben a Hawaii el i registren un taller de cavaquinhos el 1883.

•1884: La revista National Geographic publica una fotografia d'unies noies amb el títol "Hawaian girls playing their national instrument" amb un guitarró petit (l'ukulele) i un guitarró més gran de cinc cordes que no existeix a Madeira. (hi ha una altra foto amb fins i tot una guitarra..) Quin èxit: En només un any es convertí en l'INSTRUMENT NACIONAL!!!

•1898-USA: Els historiadors atribueixen la introducció de l'ukulele als de Madeira, però els nadius diuen que ja el tenien

feia temps. És derivat de la ghiterna catalana de Johannes Tictoris, el guitarró o altres derivats: el tiple menorquí, el tiple canari, el xarango, el machete, el cavaquinho, etc...

•1890: J.Kekuku dissenya la "guitarra hawaiana", per tocar música local després de 90 anys de tradició guitarrera.. (com a mínim!)

Ergo:És evident que l'ukulele va ser introduït pels "paniolos" catalans de Hawaii, cap el 1800, a partir del guitarró català, conjuntament amb la guitarra.

Biografia

Els primers anys de vida de Marín no es coneixen gaire, però probablement va néixer el 25 de novembre de 1774 a Jerez de la Frontera, una zona d'Espanya prop de Cadis. La seva mare era María Grassi i el seu pare era Juan Marín futur botxí de Mataró[2] És probable que fos un aprenent de pilot en un vaixell associat amb l'expedició d'Alessandro Malaspina a Nootka Sound i l'illa de Vancouver. En algun moment va desertar del vaixell hispà i va arribar a bord del bergantí nord-americà Lady Washington, el capità John Kendrick. Va arribar a les illes Hawaii el 1793 o 1794. Es va convertir en intèrpret i conseller en l'adquisició i ús d'armes militars occidentals al rei Kamehameha I, que acabava de capturar l'illa d'Oʻahu a la batalla de Nuʻuanu. Pel seu servei, Marín va rebre terres a l'actual Honolulu, prop de Pearl Harbor. Va fer almenys un viatge més fora de les illes. El 1804 va anar com a pilot amb el capità James Rowan del Hazard, on va actuar per a Rowan amb els nadius americans del nord-oest del Pacífic. [1]

Diplomàcia i horticultura

Tot i desertar-los, Marín va mantenir bones relacions amb els espanyols a l'Alta Califòrnia. Encantador natural, també va tenir bones relacions amb pirates com Hippolyte de Bouchard en la seva visita el 1818, i el navegant francès Louis de Freycinet el 1819. [1] Sovint demanava i rebia llavors, plantes i animals, i després experimentava amb la plantació de nous tipus de fruites i verdures a les illes Hawaii. [3]: 46–49 Va establir la primera vinya de raïm de Hawaii el 1815,[4] i va produir el seu primer vi i aiguardent. Va destil·lar canya de sucre en rom i va experimentar amb cervesa. [5] El 1813, Marín va conrear la primera collita de pinya de les illes Hawaii,[6] i se li sol atribuir el primer cultiu de cotó,[7] mango,[8] i taronja[9]. Va criar alguns dels primers cavalls i bestiar. [10] Tot i que alguns d'aquests productes podrien haver estat cultivats en horts domèstics, va dirigir la primera operació agrícola comercial d'estil occidental. La seva casa es va convertir en una pensió, ja que llogava habitacions i servia menjars als comerciants visitants. [11]

Marín a Hale Kaula amb la cort reial rebent el capità francès Du Petit Thouars, 1837.

Com a parlant de diversos idiomes, va ser el cos diplomàtic no oficial de Honolulu, actuant com a comptable i recaptador d'impostos mentre venia els seus productes als vaixells de reposició. L'abril de 1819 va ser enviat a assistir al malalt Kamehameha com a metge reial de facto i va romandre amb el rei fins que va morir el 8 de maig. [5] El nou rei, Kamehameha II, i el seu jove company de beguda francès Jean Baptiste Rives estaven encantats d'oferir refrigeris de Marín als visitants. El 10 de desembre de 1819, Kamehameha II va encarregar oficialment a Marín com a capità de l'exèrcit hawaïà. [12]

Família

El seu fill Paul Marín (dreta) fotografiat amb Henry A. Neilson amb l'uniforme de la cavalleria hawaiana, 1855
Marín també era conegut per la seva família d'almenys tres dones natives hawaianes i molts fills. El seu nombre exacte de descendència està enterbolit per la seva inclinació a l'exageració. Una filla es va casar amb el picapedrer portuguès Antonio Ferreira, que el 1810 va construir una de les primeres cases de pedra a Honolulu per a la família Marín. La filla Cruz Marín es va casar amb el capità de mar anglès Joseph Maughan. La filla Lahilahi va tenir fills amb el cònsol nord-americà John Coffin Jones (tot i que Jones ja estava casat). Els fills Nicolas i Paul F. Marín van desenvolupar algunes de les primeres instal·lacions comercials del passeig marítim. [13] La seva filla menor Antoinette Francesa Manini (1832–1905) es va casar amb l'empresari Lyman Swan el 1851. [14] Tot i que Swan va ser acusat de frau a Hawaii,[15] la família es va traslladar a Santa Cruz, Califòrnia i es van convertir en membres estables de la primera comunitat allà. Marín va escriure al governador Luis Antonio Argüello sobre mudar-se ell mateix a l'Alta Califòrnia, però li van dir que les seves múltiples dones no serien benvingudes. [16]

Religió

Malgrat la seva poligàmia, Marín va afavorir l'Església Catòlica Romana. Quan van arribar els primers sacerdots, la seva creixent família va fer una part substancial de la congregació. [17] Va actuar com a intèrpret quan van arribar els primers missioners cristians el 1820. [18] Quan Richard Charlton, el primer representant comercial oficial britànic, va arribar, va portar una carta dirigida a Marín dient que s'havia de proporcionar terra per al consolat. [19] Quan Charlton

va pressionar la seva reclamació, va produir un contracte d'arrendament presenciat per Marín. [20]

Quan el HMS Blonde va arribar el 1825 amb els cossos de Kamehameha II i la seva reina, que va morir a Londres, es van deixar més plantes amb Marín, inclosos alguns dels primers arbres de cafè. Tot i que el jardiner anglès John Wilkinson enviat a la HMS Blonde va morir aviat, moltes de les plantes van prosperar a la granja de Marín. [21] Durant els següents anys, les opinions puritanes dels missioners protestants com Hiram Bingham I van començar a disminuir la influència de Marín. Les begudes alcohòliques van ser sotmeses a una estricta regulació, i els sacerdots catòlics van ser desterrats. [11] [22]

Llegat- Monsarrat Avenue

Monsarrat Avenue, que porta cap al volcà que ell -com Colom amb l'illa del Carib- va anomenar Monsarrat (avui Diamond Head) per la seva similitud amb la muntanya santa dels catalans. Tanmateix, els historiadors hawaïans, diuen q l'avinguda està dedicada a M.Monsarrat un irlandès amic personal de Kamehameha II, però cal dir q aquest va enxampar a Monsarrat al llit amb la seva germana, el va sotmetre a un judici sumaríssim i el va desterrar amb deshonra fora de Hawai per 90 anys, així q és impossible q es conservés el nom de l'avinguda en el seu honor.

Marín va morir a Honolulu el 30 d'octubre de 1837. Després que Robert Crichton Wyllie trobés el diari de Marín quan començava els arxius de Hawaii, va dir:

... Gran part de la riquesa actual de les illes, es deu a les llavors, arrels i plantes introduïdes per aquest home. En la meua pròpia opinió, es pot qüestionar bastant si existia en aquestes illes, o existeix en l'actualitat, algun home, a qui el poble hawaïà, en línies generals, l'estigui tan en deute. [5]

El carrer Marín, prop del port de Honolulu, va rebre el seu nom 21° 18' 38" N, 157° 51' 49" O. [23][24] El 28 es va construir el 1994 una casa de pisos anomenada Torre Marín[25] al lloc de casa seva,[26] marcada per una placa i una escultura titulada Site of Passage de Laura Ruby. [27] Vineyard street & boulevard a 21° 18' 41" N, 157° 51' 19" O també rep el nom per la seva vinya. [28]

Referències

- ^ Jump up to:un b c Donald Cutter (1980). "Els espanyols a Hawaii: Gaytan a Marín". Revista hawaiana d'història. Vol. 14. Societat Històrica de Hawaii. pàgines 20-25. HDL:10524/474.
- ^ "Acta de baptisme de Francisco de Paula Marín". Jerez Siempre. [Consulta: 2010-04-04].
- ^ Kenneth M. Nagata (1985). ? «Primeres introduccions de plantes a Hawaii». Revista hawaiana d'història. Vol. 19. Societat Històrica de Hawaii. pàgines 35-61. HDL:10524/127.
- ^ Robert C. Schmitt (1980). "Algunes primícies en l'empresa i el govern insular". Revista hawaiana d'història. Vol. 14. Societat Històrica de Hawaii. pàgines 80-108. HDL:10524/577.
- ^ Jump up to:un b c Les transaccions de la Reial Societat Agrícola Hawaiana. Vol. 1. Henry M. Whitney, Hawaii Government Press. Agost de 1850.
- ^ Robert E. Paul; Ching-Cheng Chen (2003), "Fisiologia postcollita, manipulació i emmagatzematge de pinya", dins Robert E. Bartholomew (ed.), La pinya: botànica, producció i usos, CABI Publishing, p. 253, ISBN 0-85199-503-9 Vegeu també: Collins, J.L. (1934). Introducció de pinyes a Hawaii i alguns breus relats del cultiu pioner de la pinya. Pinya Trimestral. 4 pàgines 119-130.
- ^ F. G. Krause (1910). Thomas G. Thrum (ed.). "Cultura del cotó a Hawaii". Almanac hawaïà i anual. p. 58.
- ^ Willis T. Pope (1920). Thomas G. Thrum (ed.). "Possibilitats del Mango a Hawaii". Tot sobre Hawaii. Butlletí estel·lar de Honolulu. p. 56.
- ^ Ruth Tabrah. Hawaii: una història bicentenària. Ciutat de Nova York: W. W. Norton & Co. 1980, p. 26.
- ^ Jacques Arago (1823). "Lletra CXIV. Owyhee, Illes Sandwich". Narració d'un viatge al voltant del món, a les corbetes Uranie i Physicienne, comandades pel capità Freycinet, durant els anys 1817, 1818, 1819 i 1820. Treuttel & Wurtz, Treuttal, jun. & Richter.
- ^ Jump up to:un b Richard A. Greer (1994). "Grog Shops and Hotels: doblegar el colze al vell Honolulu". Revista hawaiana d'història. Vol. 28. Societat Històrica de Hawaii. pàgines 35-67. HDL:10524/489.
- ^ Robert C. Lydecker (9 de juny de 1906). "Els arxius de Hawaii". Papers de la Societat Històrica de Hawaii Número 13. Societat Històrica Hawaii, Honolulu. p. 21. [Consulta: 2010-02-06].
- ^ Richard A. Greer (1998). "Al llarg de l'antic passeig marítim de Honolulu". Revista hawaiana d'història. Vol. 32.

Societat Històrica de Hawaii. pàgines 53-66. HDL:10524/430.

^ "1832-1910 Registres matrimonials d'Oahu". Col·leccions digitals d'arxius estatals. estat de Hawaii. [Consulta: 2010-04-06].

^ David W. Forbes (2001). Bibliografia nacional hawaiana, 1780-1900: 1851-1880. Vol. 3. Universitat de Hawaii Press. p. 156. ISBN 978-0-8248-2503-4.

^ Geoffrey Dunn i Kim Stoner (31 de març de 2010). "Genets de l'esprai marí". Santa Cruz Bons Temps. Arxivat de l'original el 13 setembre 2011. [Consulta: 2010-04-06].

^ Kamakau, Samuel (1992) [1961]. Caps governants de Hawaii (Ed. revisada). Honolulu: Premsa de les escoles Kamehameha. ISBN 0-87336-014-1.

^ Hiram Bingham I (1855) [1848]. Una residència de vint-i-un anys a les illes Sandwich (tercera ed.). H.D. Goodwin.

^ "Instruccions de Kamehameha II". Col·leccions digitals d'arxius estatals. estat de Hawaii. 2 de juliol de 1824. [Consulta: 2010-04-06].

^ ? «Arrendament de Charlton». Col·leccions digitals d'arxius estatals. estat de Hawaii. 1826. [Consulta: 2010-04-06].

^ James Macrae (1922). William Frederick Wilson (ed.). Amb Lord Byron a les Illes Sandwich el 1825: Being Extracts from the MS Diary of James Macrae, botànic escocès. W.F. Wilson. ISBN 978-0-554-60526-5.

^ Ralph Simpson Kuykendall (1965) [1938]. Regne de Hawaii 1778-1854, fundació i transformació. Vol. 1. Universitat de Hawaii Press. ISBN 0-87022-431-X.

^ Mary Kawena Pukui i Elbert (2004). "Cerca de Marin". sobre topònims de Hawaii. Ulukau, la Biblioteca Electrònica de Hawaii, Universitat de Hawaii. Arxivat de l'original el 2012-07-28. [Consulta: 2010-04-04].

^ Marin Carrer

^ Ajuntament (2004). "Resolució número 04-42 Sol·licitud a l'interventor municipal per a la realització d'un estudi d'habitatges i locals de titularitat municipal". Ciutat i Comtat de Honolulu. Arxivat de l'original el 2012-02-29. [Consulta: 2010-04-05].

^ Don Hibbard; Augie Salbosa (2006). Dissenyar el paradís: l'atractiu de l'estació hawaiana. Premsa arquitectònica de Princeton, p. 7. ISBN 978-1-56898-574-9.

^ "Escultura pública". Pàgina web de Laura Ruby Artist. Arxivat de l'original el 2011-07-13. [Consulta: 2010-04-05].

^ Mary Kawena Pukui i Elbert (2004). "Cerca de vinya". sobre topònims de Hawaii. Ulukau, la Biblioteca Electrònica de Hawaii, Universitat de Hawaii. Arxivat de l'original el 2012-07-16. [Consulta: 2010-04-04].

Bibliografia

Jacques Arago. Recuerdos de un ciego: viaje alrededor del mundo. Garnier Hermanos, 1855, p. 405– [Consulta: 19 maig 2011].

Ross H. Gast (2002) [1973]. Agnès C. Conrad (ed.). Don Francisco de Paula Marín: Les cartes i els diaris de Francisco de Paula Marín. Honolulu, HI, EUA: University of Hawaii Press. ISBN 0-945048-09-2. OCLC 778055454.

Blanche Kaulua Lolokukalani Lee (2004). The Inoblidable Spaniard: Hawaii's First Western Farmer: History of the events in the life of Hawaii's horticultor: Don Francisco de Paula Marin (2a ed.). Pittsburgh, PA, EUA: RoseDog Books. ISBN 978-0-8059-9482-7. OCLC 68800465. (l'autor és descendent)

Enllaços externs

"Don Francisco de Paula Marin àlies "El Gran Manini"". Web familiar. 2008. Arxivat de l'original el 2010-07-06. [Consulta: 2010-04-03].

Bibliografia

Ross H. Gast, (2002) Don Francisco de Paula Marin. A biography. Hawaii University Press.

Blanche Kaulua L. Lee (2004), Don Francisco de Paula Marin. The unforgettable Spaniard (RoseDog Book).

José Ignacio Cubero, "España en el Pacífico" en Don Francisco de Paula Marín (Junta de Andalucía, Sevilla, 2008).

Enllaços externs

A Wikimedia Commons hi ha contingut multimèdia relatiu a: Francisco de Paula Marín Grassi

